

**Zaključci sa konferencije o antikorupciji u Bosni i Hercegovini
„Uloga parlamenata i tijela vlasti u borbi protiv korupcije u BiH“
Amfiteatar poslovnog centra UNITIC u Sarajevu, 5. juni 2018. godine**

Misija OSCE-a u Bosni i Hercegovini i Ambasada Italije u Bosni i Hercegovini su organizirale konferenciju o antikorupciji 5. juna 2018. godine u Sarajevu, u sklopu vanbudžetskog projekta koji finansira Republika Italija kroz Stalnu misiju Italije pri OSCE-u, a pod nazivom *Uloga parlamenata i tijela vlasti u borbi protiv korupcije u BiH*. Nakon održanih prezentacija i panel diskusija, učesnici konferencije¹ su se složili sa zaključcima koji su navedeni u ostatku ovoga dokumenta.

Uvodničari konferencije:

Mladen Bosić, predsjedavajući Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine BiH; Alfredo Conte, savjetnik za borbu protiv korupcije u okviru italijanskog predsjedavanja OSCE-om; Hasim Šabotić, direktor Agencije za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije BiH (APIK); ambasador Bruce G. Berton, šef Misije OSCE-a u BiH.

Zaključci:

- Neophodno je unaprijediti postojeći sistem borbe protiv korupcije koji se pokazao nedovoljno funkcionalnim da bi mogao da odgovori na izazove problema korupcije, sa naglaskom na unapređenje rada tužilaštava kao nosilaca aktivnosti u procesuiranju korupcije;
- Neophodno je jačati stalni parlamentarni nadzor i praćenje implementacije mjera preporučenih od strane međunarodnih organizacija (npr. GRECO², Radne grupe OECD³-a za borbu protiv podmičivanja u međunarodnim poslovnim transakcijama), a koje se implementiraju od strane lokalnih antikorupcionih tijela u partnerstvu sa javnim i privatnim sektorom;
- Izražena je zabrinutost zbog nemogućnosti političkih snaga u PSBiH da postignu sporazum u vezi odluke Ustavnog suda BiH iz jula 2017. godine koja se odnosila na izmjene BiH Zakona o krivičnom postupku u skladu sa međunarodnim standardima;
- Neophodno je nastaviti sa jačanjem kapaciteta institucija i tijela odgovornih za prevenciju korupcije, uz njihovu međusobnu saradnju i koordinaciju, poštujući nadležnosti, a koje uključuju i zakonodavna tijela na svim nivoima;
- Neophodno je uspostaviti proaktivnu saradnju antikorupcionih tijela sa akademskom zajednicom;

¹ Konferenciji su prisustvovali predstavnici PS BiH, entitetskih i kantonalnih vlada i skupština, Brčko distrikta BiH i njihovih antikorupcionih timova, institucija u BiH, međunarodnih organizacija i lokalnih nevladinih organizacija, te predstavnici iz Italije i Srbije.

² Grupa zemalja Vijeća Evrope za borbu protiv korupcije.

³ Organizacija za ekonomsku saradnju i razvoj.

- Neophodno je nastaviti sa podizanjem svijesti javnosti o štetnosti korupcije, kako bi se umanjili slučajevi ignorisanja ove pojave;
- Misija OSCE-a u BiH ostaje opredijeljena podršci svim nivoima vlasti u njihovim naporima u borbi protiv korupcije.

Saradnja između organa zakonodavne i izvršne vlasti u Bosni i Hercegovini – zaključci i preporuke proistekle iz prethodno organiziranih radionica u nekoliko gradova u BiH

Panelisti: Francesca Businarolo, poslanica u Predstavničkom domu Parlamenta Italije; Fadil Novalić, premijer Federacije Bosne i Hercegovine; Anton Kasipović, potpredsjednik Vlade Republike Srpske i ministar pravde Republike Srpske; Željka Stojičić, potpredsjednica Narodne skupštine Republike Srpske; Miralem Galijašević, premijer Zeničko-dobojskog kantona; Mevludin Džindo, pomoćnik direktora APIK-a.

Zaključci:

- Bosni i Hercegovini je još uvijek potrebna podrška međunarodnih i domaćih institucija u uspostavljanju sistema efikasne borbe protiv korupcije;
- Razmjena iskustava Italije i BiH u uvođenju ključnih antikorupcionih zakona je poželjna i postoji međusobna spremnost za intenzivniju saradnju;
- Neophodan je veći angažman civilnog društva kako bi građani razumjeli važnost borbe protiv korupcije;
- Ostvaren je značajan napredak u prevenciji korupcije na svim nivoima vlasti i takav trend je potrebno dalje nastaviti, posebno u okviru primjene i uvođenja novog zakonodavstva;
- Uloga parlamenata i skupština u borbi protiv korupcije je i uspostavljanje stabilnog budžeta uz adekvatno upravljanje javnim finansijama;
- Institucionalizacija antikorupcionih timova uz osiguranje sredstava za njihovo funkcioniranje te implementaciju aktivnosti je važan korak i dobar primjer opredjeljenja jedne vlade za borbu protiv korupcije;
- Održane radionice na temu uloge tijela i skupštinskih komisija za borbu protiv korupcije su ukazale na nedovoljnu upoznatost članova pomenutih skupštinskih komisija sa njihovom ulogom u cjelokupnom sistemu prevencije korupcije. Stoga, i pored iskazane dobre volje da u okvirima svojih nadležnosti pruže podršku tijelima za sprečavanje korupcije, neophodno je ulogu skupštinskih komisija jasnije definirati;
- U svrhu uspostavljanja tješnje saradnje između zakonodavnih i izvršnih organa vlasti po pitanju prevencije korupcije, neophodno je uspostaviti njihovu redovnu komunikaciju;
- Potrebno je jačati kapacitete zakonodavnih organa vlasti o uvođenju i primjeni mehanizama za prevenciju korupcije;
- Potrebno je uspostaviti neformalnu mrežu tijela i skupštinskih komisija za borbu protiv korupcije radi unapređenja legislative i sistema, kao i za razmjenu dobrih praksi koje se odnose na prevenciju i efikasnu borbu protiv korupcije;
- Neophodno je osigurati zaštitu članova timova za sprečavanje korupcije od političkog ili nekog drugog uticaja;
- Neophodno je osigurati efikasne mehanizme zaštite prijavitelja korupcije;

- Neophodno je osigurati saradnju antikorupcionih timova sa pravosudnim institucijama, prvenstveno sa tužilaštvima na odgovarajućem nivou vlasti, kao i inspekcijским organima;
- Neophodno je inicirati aktivnosti u pravcu uključenja jedinica lokalne samouprave (općinski nivo) u sistem koordinacije borbe protiv korupcije u BiH;
- Osigurati što efikasnije mehanizme saradnje tijela za sprečavanje korupcije sa civilnim društvom i medijima s ciljem jačanja svijesti građana, te promocije pozitivnih primjera;
- Planirati i provoditi aktivnosti s ciljem jačanja osjetljivosti na korupciju kod mladih.

Međunarodni standardi u borbi protiv korupcije i krivično zakonodavstvo u BiH iz oblasti korupcije – usaglašenost sa međunarodnim standardima

Panelisti: Vladimir Georgiev, ekspert GRECO-a; Luca Trifone, predstavnik italijanske Agencije za borbu protiv korupcije (ANAC); Verka Atanasković, pomoćnica direktora u Sektoru za rješavanje sukoba interesa pri Agenciji za borbu protiv korupcije Republike Srbije; Milana Popadić, pomoćnica ministra pravde BiH

Zaključci:

- Posljednji evaluacijski izvještaj GRECO-a ukazao je na nedostatke u BiH sistemu borbe protiv korupcije⁴. Neophodna je jača politička volja za implementaciju preporuka, a koje bi rezultirale postizanjem međunarodnih standarda u borbi protiv korupcije;
- Iskustva italijanske Agencije za borbu protiv korupcije naglašavaju bolje efekte prevencije u odnosu na represiju, u borbi protiv korupcije, s ciljem postizanja dugoročnog efekta;
- Također, neovisnost (u administrativnom i finansijskom aspektu i u procesu imenovanja) italijanske Agencije je prepoznata kao dobra praksa te se preporučuje sličan princip funkcioniranja APIK-a i antikorupcijskih tijela u BiH;
- Iskustva iz Italije ukazuju na veću učestalost koruptivnih radnji na nižim nivoima vlasti te se u tu svrhu preporučuje izrada planova integriteta specifičnih za svaku instituciju kao i rotacija državnih službenika koji su na istom administrativnom nivou po principu internog premještaja;
- Preporuka italijanske Agencije u domenu javnih nabavki se odnosi na kooperativni nadzor u svakoj fazi tog procesa, od pripreme i objave tendera do njegovog izvršenja. OECD je prepoznao ovaj kooperativni nadzor⁵ kao jednu od najboljih međunarodnih praksi prevencije korupcije;
- Iskustva iz srbijanske Agencije podsjećaju na dvadeset vodećih principa borbe protiv korupcije Savjeta Evrope i njihovo inkorporiranje u nacionalne sisteme borbe protiv korupcije;

⁴ U okviru četvrtog evaluacijskog kruga je izdato 15 preporuka, od kojih niti jedna nije implementirana u potpunosti (11 djelimično implementirano dok za 4 preporuke nije pokrenut nikakav postupak).

⁵ Kooperativni nadzor je model institucionalne sinergije i integrisanog sistema provjere u kooperativnom partnerstvu koji se fokusira na moguću pojavu nezakonitih djela i korupcije u sistemu javnih nabavki, omogućuje pravovremene intervencije i ispravke, i garantuje poštovanje transparentcije i integriteta.

- Krivično zakonodavstvo BiH je u najvećem dijelu usaglašeno sa međunarodnim standardima, dok se, u isto vrijeme, kaznena politika pokazala neadekvatnom. Naglašena je potreba usaglašavanja sudske prakse u BiH kod procesuiranja slučajeva korupcije.

Zaštita prijavitelja korupcije - Iskustva u regiji i BiH u provedbi zakona o zaštiti prijavitelja korupcije

Panelisti: Mevludin Džindo, pomoćnik direktora APIK-a, Jelena Vukadinović, pomoćnica ministra pravde RS; Sead Lisak, predsjednik Antikorupcijskog tima Vlade FBiH; Damir Bulčević, glavni koordinator, Vlada Brčko distrikta BiH; Anica Ramić, predstavnik NVO "Stop Mobbing"

Zaključci:

- Zakon o zaštiti lica koja prijavljuju korupciju u institucijama Bosne i Hercegovine je usvojen 2014. godine, a odnosi se na zaposlene u državnim institucijama i od tada je dodijeljeno samo 5 statusa zaštićenog prijavitelja korupcije;
- U Republici Srpskoj je Zakon o zaštiti lica koja prijavljuju korupciju usvojen u junu 2017. godine, a odnosi se i na javni i privatni sektor, uz mogućnost dvostrukog sistema zaštite, koju bira sam prijavitelj korupcije. Naglašeno je da uspješna primjena Zakona zavisi od intenzivne promocije uz edukaciju i savjetovanje svih koji primjenjuju ovaj Zakon, a što se pokazalo kao dobra praksa;
- Vlada FBiH je usvojila prednacrt Zakona o zaštiti prijavitelja korupcije u martu 2018. godine i uputila ga u parlamentarnu proceduru. Karakteristika ovog Zakona je što predviđa mogućnost proširenja zaštite i na lica koja su u srodstvu sa prijaviteljem korupcije;
- Skupština Brčko distrikta BiH je stavila na dnevni red skupštinskog zasjedanja usaglašene prijedloge Zakona o zaštiti prijavitelja korupcije i zakona o Uredu za borbu protiv korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije i očekuje se njihovo usvajanje;
- Istaknuta je važnost aktivnog učešća političkih stranaka u procesima prevencije korupcije⁶;
- Podrška prijavitelju korupcije – zviždaču može biti ostvarena i od strane civilnog društva, što je pokazao primjer iz Trebinja, u vrijeme kada nije postojala zakonska zaštita za prijavitelje korupcije.

Svako gledište, izjava ili mišljenje, izraženo u ovom dokumentu, a za koje nije izričito naznačeno da potiče iz Misije OSCE-a u BiH, ne odražava nužno zvaničnu politiku Misije OSCE-a u BiH.

⁶ Skupština Brčko distrikta BiH je usvojila Zakon o zaštiti prijavitelja korupcije i zakon o Uredu za borbu protiv korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije na sjednici održanoj 6. juna 2018. godine.